

Statens vegvesen

Likelydende brev – se vedlagt liste

Behandlende enhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Vegdirektoratet	Ellen Schiefloe Wendelborg / 97186748	20/55054-1		11.03.2020

Endringer i samhandling mellom Statens vegvesen og de regionale bompengeselskapene

Det vises til orienteringsmøte 13.01.20 om ny organisering av vegsektoren, epost av 16.01.20 med utkast til nye rutiner for takstvedtak for kommentarer og arbeidsmøte 26.02.20 om rutiner og maler for takstvedtak.

Bakgrunn – opphør av Sams vegadministrasjon

Fra 01.01.20 ble alt ansvar for fylkesvegnettet overført til fylkeskommunen og Sams vegadministrasjon ble avviklet. Statens vegvesen ble omorganisert fra samme dato. Den nye organiseringen innebærer avvikling av regionene samtidig som enheten Myndighet og regelverk ble opprettet. Myndighet og regelverk er en enhet organisert direkte under vegdirektøren og er et myndighetsorgan overfor hele vegsektoren. Brukerfinansiering er en avdeling i Myndighet og regelverk som har ansvaret for reguleringer av bompengesektoren, herunder gi nødvendige tillatelser og godkjenninger samt føre tilsyn med aktører i sektoren.

Bompengesektoren før 01.01.2020 – gradvis overgang til ny organisering

Fram til årsskiftet bisto regionene i Statens vegvesen de regionale bompengeselskapene bl.a. når det gjaldt takstvedtak. Dette likevel slik at det skjedde en gradvis overføring av ansvar til bompengeselskapene. Ansvaret for kunngjøringen av takstvedtak ble overført bompengeselskapene allerede i 2019. Det ble samtidig lagt opp til nye rutiner for takstfastsettelse jf. Veileder bompengeprojekter, jf.

https://www.autopass.no/_attachment/2746692/binary/1353081.

Så lenge Sams vegadministrasjon eksisterte hadde regionene en rolle som både myndighet og oppdragsgiver i bompengesaker. Dette innebar at regionene både sto for utredningsoppdrag, herunder vurdering av innretningen i et bompengeprojekt, beregnet takster og utøvde myndighetsoppgaver som bl.a. delvis takstmyndighet (ved prisjusteringer),

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

søknadsbehandler og klageinstans. Som oppdragsgiver fulgte regionene opp både selve utbyggingskostnaden og rekvirerte midler fra bompengeselskapene. Samtidig hadde regionene ansvaret for oppfølging av bompengeneinnkrevningen og all direkte kontakt mot bompengeselskapene. Dialogen mot Vegdirektoratet om et bompengeprojekt gikk dermed i all hovedsak gjennom regionene.

Bompengesektoren etter 01.01.2020 – ny organisering av oppgaver og ansvar

Etter 01.01.20 er ansvaret for utredningsoppgaver, rekvirering av midler fra bompengeselskapene og oppfølging av byggeprosjektene fordelt på Statens vegvesen, Nye Veier og 11 fylkeskommuner.

Tillatelser, takstvedtak og oppfølging av bompengeselskapene er i sin helhet overført til avdelingen Brukerfinansiering i Myndighet og regelverk. Dette får konsekvenser for samhandlingen mellom bompengeselskapene og Myndighet og regelverk bl.a. når det gjelder inngåelse av prosjektavtaler (tillatelse til bompengeneinnkreving), takstvedtak og klagebehandling.

Når et bompengeprojekt er ferdig utredet og vedtatt i stortinget, får Myndighet og regelverk delegert ansvar fra Samferdselsdepartementet til å inngå avtale med et bompengeselskap om å stille midler til disposisjon mot tillatelse til innkreving av bompenger.

Etter at det er inngått prosjektavtale mellom Myndighet og regelverk og bompengeselskapet, inngår bompengeselskapet en finansieringsavtale med oppdragsgiver. Det er gjennom finansieringsavtalen all regulering av rekvireringer og varsling om oppstart mm. er regulert. Myndighet og regelverk har ingen egen avtale mot oppdragsgivere. All informasjon om utviklingen i utbyggingsprosjektene og behovet for rekvirering av midler er basert på rapporteringer fra bompengeselskapene.

Tidligere var det regionene som varslet om når et vegprosjekt var ferdigstilt og bompengeneinnkrevningen kunne starte. I den nye organiseringen av sektoren er dette en dialog mellom bompengeselskapet og den enkelte oppdragsgiver. For å fatte takstvedtak er Myndighet og regelverk avhengig av innspill fra bompengeselskapene.

Rutiner for takstfastsettelse – bompengeselskapet sitt ansvar å søke om takstendringer

På bakgrunn av ovennevnte er det blitt utarbeidet utkast til nye rutiner for samhandling mellom Myndighet og regelverk og bompengeselskapene når det gjelder takstfastsettelse.

I malen for prosjektavtale som følger Bompengavtalen er fastsetting av takster omtalt i pkt. 4.5 og 4.7. I prosjektavtalens punkt 4.5 heter det: *«Innkrevningen av bompenger skal skje i samsvar med Stortingets vedtak av takst- og rabattsystem for Bompengeprojektet og gjeldende takstretningslinjer. (Selskapet/Prosjektselskapet) skal forelegge endelig forslag til takst- og rabattsystem for Statens vegvesen for godkjenning i god tid og senest fire måneder før planlagt start av innkrevningen. Statens vegvesen skal søke å ferdigbehandle*

forslaget og vedta endelig takst- og rabattsystem senest innen tre måneder før planlagt start av innkrevningen.

Frem til bompenginnkrevningen startes, kan Statens vegvesen prisjustere takstene med Statistisk sentralbyrås byggekostnadsindeks for veganlegg. I innkrevingsperioden kan Statens vegvesen prisjustere takstene i samsvar med Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks. (Selskapet/Prosjektselskapet) kan søke Statens vegvesen om prisjustering som nevnt i annen setning.»

Videre heter det i prosjektavtalens punkt 4.7: «*Statens vegvesen kan i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetningene for dette, vedta å endre takstene /forlenge innkrevningen.*» I dette punktet er det praksis å vise til at gjennomsnittstaksten kan økes med inntil 20 pst og flenge innkrevningstiden med 5 år om økonomien i prosjektet krever dette, alt ut fra hva som er spesifisert i proposisjonen.

På bakgrunn av omtalen i prosjektavtalens pkt. 4.5 og 4.7 mener vi det er tatt høyde for ny organisering av sektoren der bompengeselskapene har et selvstendig ansvar for å følge opp økonomien i sine prosjekter. Dette betyr at bompengeselskapene må søke om takstvedtak i tråd med takstretninglinjene og håndtering av risiko i bompengeprosjekter jf. omtale i Veileder bompengeprojekt.

I tråd med føringer fra departementet skal alle endringer i gjennomsnittstakst og nominelle takster, utover prisjustering, følges av en tilslutning fra garantist og fylkeskommune. Denne tilslutningen må følge takstsøknaden.

I strekningsvise prosjekter setter takstmyndighet krav om at gjennomsnittstaksten vurderes på nytt av bompengeselskapet etter ett til to års drift når trafikken er kjent. Ut over dette har selskapene et selvstendig ansvar for å sikre lønnsomheten i sine prosjekter innenfor rammen av takstsystemet, dvs. selskapet må sikre inntektsstrømmer som gjør det mulig å nedbetale lån innenfor fastsatt innkrevningstid. Virkemidlet til bompengeselskapene er søknad om takstjustering.

Når garantistene og fylkeskommunen gir sin tilslutning til et forslag til takstendringer fra bompengeselskapene er dette ut fra hensynet til selskapets økonomi innenfor fastsatte rammer.

Myndighet og regelverk vil fatte takstevedtak i samsvar med proposisjonsteksten for det respektive prosjektet og den tilhver tids gjeldende takstretninglinjer.

Når det gjelder pakker gjør vi oppmerksom på at muligheten for å justere takster er svært begrenset. Gjennomsnittstaksten ligger fast fra stortingsbehandlingen. Det er imidlertid åpnet for prisjustering av gjennomsnittstakst og justering av nominelle takster opp til gjennomsnittstaksten. I disse tilfellen må enhver takstsøknad følges av tilslutning fra garantist og fylkeskommune, samt kommunene som er direkte berørt.

Når det gjelder definisjon av pakker viser vi til brev fra Samferdselsdepartementet av 20. mai 2019 hvor det framkommer at pakker defineres som porteføljestyrte prosjekt som har mål om finansiering og eventuell trafikkutvikling. Pakker omfatter både strekningsvise/parsellvise prosjekter (veipakker) og bypakker i mindre byområder med finansiering som hovedmål. Videre omfatter den bypakker som i tillegg til finansiering har et fastsatt overordnet mål om trafikkutvikling, i hovedsak byområder som har/kan inngå byvekstavtale med mål om nullvekst i persontransport med bil.

Særlig om begrensninger av bompengeselskapet ansvar og oppgaver

Vi understreker at bompengeselskapet har ansvar for økonomien i egne prosjekter. Selskapene kan ikke pålegges arbeider med å utrede nye innretninger for bompengereinnkrevningen. Det blir en utredningssak. Bompengeprojektenes rolle i utredningssak er som rådgiver. Bompengeselskapenes kostnader som rådgiverinstans skal dekkes over oppdragsgivers budsjetter. Dersom det framkommer endringer i rammebetingelsene som stortinget har sluttet seg til, vil dette bli forankret overfor bompengeselskapet i en tilleggsavtale med Myndighet og regelverk.

Dersom det framkommer forslag fra en fylkeskommune eller kommune som medfører endringer i fastsatt bompengepopplegg, rettes henvendelsen til Myndighet og regelverk som vurderer om dette er en utredningssak. Gjelder det en utredningssak må oppdragsgiver belyse problemstillingen og på vanlig måte ta saken opp mot departementet.

Søknad om rabatter og fritak

I den tidligere organiseringen av sektoren var det regionene som behandlet søknader fra publikum om rabatter og fritak utover det som framgikk av takstvedtakene. Dette skal nå følge vanlig saksgang, dvs. at bompengeselskapene behandler disse på vanlig måte. Fritak som er forankret i takstvedtaket godkjennes mens alle andre søknader avslås. Ved avslag gjøres søker oppmerksom på at den kan påklage avslaget innen tre uker til Statens vegvesen v/ Myndighet og regelverk.

Brukerfinansiering
Med hilsen

Åge K. Jensen
avdelingsdirektør

Ellen S. Wendelborg

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Likelydende brev sendt til
BOMPENGESELSKAP NORD AS, Kongens gate 43, 8514 NARVIK
FERDE AS, Postboks 2623 Møhlenpris, 5836 BERGEN
Fjellinjen AS, Postboks 459 Sentrum, 0105 OSLO

VEGAMOT AS, Postboks 6052, 7434 TRONDHEIM
VEGFINANS AS, Ingeniør Rybergs gate 99, 3027 DRAMMEN

Kopi

AGDER FYLKESKOMMUNE, Agder fylkeskommune Postboks 788 Stoa, 4809 ARENDAL
Byrådsavdelingen for Miljø og Samferdsel Oslo kommune, Rådhuset, Rådhusplassen 1, 0037

OSLO

INNLANDET FYLKESKOMMUNE, Postboks 4404 Bedriftssenteret, 2325 HAMAR

MØRE OG ROMSDAL FYLKESKOMMUNE, Postboks 2500, 6404 MOLDE

NORDLAND FYLKESKOMMUNE, Postboks 1485, 8048 BODØ

NYE VEIER AS, Tangen 76, 4608 KRISTIANSAND S

ROGALAND FYLKESKOMMUNE, Postboks 130 Sentrum, 4001 STAVANGER

TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE, Postboks 701, 9815 VADSØ

TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE, Fylkets hus Postboks 2560, 7735 STEINKJER

VESTFOLD OG TELEMARKE FYLKESKOMMUNE, Postboks 2844, 3702 SKIEN

VESTLAND FYLKESKOMMUNE, Postboks 7900, 5020 BERGEN

VIKEN FYLKESKOMMUNE, Postboks 220, 1702 SARPSBORG